

Hva ser vi på Likkledet?

Likkledet i Torino er et stort tøyestykke av lin. Det er 4,42 meter langt og 1,14 meter bredt. Dette svarer godt til middelhavslandenes måleenhet i oldtiden, *cubit*, som var ca. 55 cm. Kledet er altså 8 x 2 cubit stort.

Det er lyst gulbrunt, eller sagt på en annen måte: Det har en litt mørk elfenbensfarge. Kledet er av utmerket kvalitet og svært tynt. Vekten er 2,5 kilo. Selv om vevingen er ganske tett, er det forbausende bløtt og fleksibelt.

MANNEN

Likkledet viser et svakt, men meget klart avtrykk av en naken mann i full størrelse, ca. 1,75 meter høy. Både kroppens framside og bakside er tydelig avbildet. Eksperter anslår mannens vekt til ca. 75 kilo og alderen til ca. 35 år. Han har hårfasong som en ortodoks jøde. Mannen er blitt svøpt i det lange kledet. Han ble lagt på den ene halvparten, og deretter ble resten brettet rundt hodet og ned til beina. Han ble ikke rullet inn som en mumie. Dette stemmer med jødiske forskrifter om begravelsespraksis i det første århundre.

BRANNMERKER

På begge sider av mannen går det to langsgående striper med mørkebrune brannhull og flekker. I tillegg ser vi åtte store hull som er blitt lappet. Kledet ble nemlig utsatt for brann en gang det var foldet sammen. Sølvskrinet som Kledet lå i, ble under brannen så varmt at smeltet sølv dryppet ned på det og forårsaket de åtte store hullene. Kledet var innelåst, men ble reddet i siste liten av en lokal låsesmed. Dette skjedde i 1532, i den lille franske byen Chambéry, ikke langt fra grensen til Italia.

Det finnes også fire små brente hull i L-form, på begge sider av kroppsavtrykket: Tre hull oppover og ett til siden, de såkalte "Pokerhullene". Likkledets fremste historiker, briten Ian Wilson, mener at disse oppstod ved "en ildprøvetest" som en muslimsk kalif gjorde med ildtang (*poker*) rundt år 680. Likkledet befant seg da i et område som var erobret av muslimer.

KROPPEN

Mannens ansikt med det lange håret og skjegget sees tydelig, likeledes hendene som er lagt over hverandre foran skrittet. Vi ser brystet, magen, lårene og leggene. På den andre halvdel av Kledet sees bakhodet og håret, som er knyttet i en hårpisk (hestehale), den brede ryggen med mange små mørke merker og en del tversgående mørke striper etter piskeslag på korsryggen, setet, lårene, leggene og utstrakte fotblad.

PISKESLAG

En italiensk professor i optikk, Giulio Fanti, har funnet 372 sår etter piskeslag på mannens kropp, påført med en romersk pisk, den såkalte *flagrum*. Pisken har hatt små blybiter i enden av lærremmene. Slagmønsteret viser at han er blitt pisket av to menn, én på hver side.

HODET

Mannen har merker etter slag i ansiktet. Høyre øye er hovent, nesen er skadet. I pannen er det flere sår og en stor bloduttredelse. Han har blødd fra nesa, leppene er sprukket. Området rundt øyenbrynene er opphovnet, særlig det høyre, og en ser at øverste delen av kinnbeinet er veldig hovent. Mannen har blødd kraftig fra en mengde sår i hodebunnen, ikke

bare rundt pannen. Han har vært tornekronet. Kronen var formet som en hjelm eller hette, flettet sammen av planter. Ifølge Israels fremste botaniker, professor ved Hebrew University, Avinoam Danin, er dette trolig *Ziziphus spina-Christi* (Kristi tornebusk) og *Rhamnus lycioides* (en slags geitved-art). Begge disse plantene vokser i Jerusalem. De har sylspisse torner som er 5-10 cm lange.

MERKER ETTER TVERRBJELKEN

Merker på skuldrene tyder på at mannen har båret en tung gjenstand etter piskingen, siden sårmerkene er delvis utvisket og fordreid. De som skulle korsfestes, fikk armene bundet til tverrbjelken, den såkalte *patibulum*. Denne måtte den dødsdømte selv bære til retterstedet. Bjelken var gjerne av eik og veide rundt 50 kg. Man har funnet ørsmå partikler av eik i blodflekkene på skulderbladene.

PÅ VEI TIL KORSEFTELSEN

Bildet på Kledet viser at mannen har falt forover uten å kunne ta seg for. Han har sår i pannen. Dessuten har han skrubbsår på et av knærne. Det er også funnet små gruspartikler av et meget særegent kalksteins-mineral i disse blodflekkene. Samme kalkstein finner man ved Damaskus-porten i Jerusalem, nær Golgata. Dette er dokumentert av flere forskere ved hjelp av ulike metoder.

KORSEFTELSEN

Når den dødsdømte kom fram til retterstedet, ble han lagt på ryggen og spikret til tverrbjelken han hadde båret. Bildet på Likkledet viser naglemerker gjennom *håndleddene*, ikke håndflatene. Naglene har vært ca. én centimeter tykke. Lignende nagler som er funnet fra den tiden, er omtrent 13 cm lange.

Fordypningen i håndleddet som naglen er slått inn i, kalles *Destots fordypning* og befinner seg mellom håndrots-knoklene. Senene her er så sterke at festet ikke ryker, selv om man henger med hele kroppsvekten (se bilder side 27 i boken).

Bildet på Likkledet viser bare fire fingre på hver hånd, tommelfingrene er skjult. Dette har mange undret seg over. Men når man spikrer gjennom håndleddet, kommer naglen i berøring med median-nerven, noe som gjør at tommelfingeren bøyes inn. Dette ble først oppdaget i 1934 av en fransk kirurg.

Den dødsdømte ble heist opp på den lange stokken som stod plantet i bakken. Det greske verbet for å korsfeste, *stavroâ*, betyr egentlig å feste til en stakk, *stavros*. Tverrbjelken ble enten festet i et hakk på den vertikale stokken, slik at det ble dannet et kors, eller på toppen, som en T. Likkledet viser at begge beina er bøyd litt opp, lagt over hverandre med det venstre øverst og en nagle slått inn gjennom begge føttene.

DØDSKAMPEN

Den oppsvulmede buken kan tyde på at mannen i Likkledet døde av kvelning, slik de korsfestede oftest gjorde. Hvis man ønsket å fremskynde dødsprosessen, brakk man gjerne beina på de korsfestede. Dermed fikk de ikke støtte fra føttene slik at de kunne heve seg opp for å puste. Når det gjelder personen som er avbildet på Likkledet, er beina hans hele. Mannen har et stort sår i høyre side mellom femte og sjette ribbein. Såret måler 4,5 x 1,1 cm. Det er den nøyaktige størrelsen på et romersk spyd, det såkalte *lancea*. Mannen må imidlertid ha vært død før han fikk dette stikket, for blodet har *sivet* ut og ikke blitt *pumpet* ut, slik det ville ha gjort om han hadde vært i live.

Det har rent ut en god del blod og blodvæske, både nedover og bak på ryggen, etter at han ble tatt ned av korset og lagt i en horisontal stilling. Avbildningen på Kledet viser at mannen har dødd oppreist. Hodet heller betydelig framover, og det samme gjør overkroppen. Slik har han stivnet i sin dødsrampe, i sin *rigor mortis*.

Mange har påpekt det underlige i at mannen i Likkledet – på tross av den verst tenkelige tortur – har et rolig og faktisk beroligende ansiktsuttrykk. Han utstråler en uventet og påfallende grad av verdighet.

(Teksten er hentet fra boka: *Torinokledet – der tro og vitenskap møtes*,
av Jostein Andreassen og Oddvar Søvik.)